

Vērtēšana, kas izceļ vērtīgāko

Pastāstīšu stāstu par Mārtiņu un viņa vērtīgajām atzīmēm.

Mārtiņš ir centīgs puika un vienmēr izpilda uzdoto, kā arī mācību stundās čakli pieraksta skolotāju teikto, bet viņam bija liels noslēpums. Mārtiņam bija bail no kontroldarbiem. Šīs bailes viņu iedzina lielā stresā, kas izauga tik liels, ka viņš pagāta. Tā katru reizi, kad skolotāja pasniedza Mārtiņam kontroldarbu, Mārtiņš bija bezsamaņā. Par šo viņš devās parunāt ar vizziņošu un vērtīgāko vērtētāju Desmitnieku.

Kad Mārtiņš Desmitniekam jautāja par notiekošo, Desmitnieks brīdi apdomājās un teica: "Vai esi dzirdējis par četriem kungiem, kurus skolā sauc par vērtēšanas principiem?". Pēc Mārtiņa apjukušās sejas varēja noprast, ka šos kungus nepazīst, tāpēc Desmitnieks turpināja sakot: "Neuztraucies, skolēn! Tu neesi vienīgais, kas šos kungus nepazīst. Ja visi skolēni pazītu viņus, tad nebūtu neviens skolēns, kas justos nesagatavots kontroldarbam!".

Pirmais kungs jeb pirmais vērtēšanas princips ir atšķirība starp vērtējumu un vērtēšanu. Skolēni bieži domā, ka šāda atšķirība nepastāv, kas izraisa skolēnos satraukumu. Vērtējums ir galēja atzīme, ko skolēni iegūst, kad tēma ir noslēgusies un apgūta, bet vērtēšana ir process, kurā skolēns var uzdot jautājumus un pilnveidot savas zināšanas. Bet, lai pilnvērtīgi iepazītu pirmo kungu, ir jāiepazīst otrais un trešais kungs.

Otrais kungs jeb otrais vērtēšanas princips ir atgriezeniskā saite, kas ir vērtēšanas galvenā sastāvdaļa. Skolotāji šim kungam devuši iesauku Formatīvais vērtējums. Tas tāpēc, ka skolēns pats dod formu šim vērtējumam. Skolotāji uzdod kontroldarbu, kas tikai pārbauda, cik daudz jau skolēni zina. Tas palīdz skolotājam saprast, kas vēl ir jāatkārto, un skolēnam saprast, kas vēl jāiemācās. Šis vērtējums nekādīgi neietekmē skolēna gala atzīmi. Tas ir kā pašpārbaudes tests, tikai iegūtās atbildes pārskata arī skolotāja.

Trešais kungs jeb trešais vērtēšanas princips ir atzīme temata noslēgumā. Lai gan trešais kungs šķiet visai līdzīgs otrajam, tas tā nav. Atzīme temata noslēgumā ir galēja. Par šī darba norisi skolotājam laicīgi skolēnam jāpaziņo, ieliekot ziņu e-klasē vai mutiski paziņojot skolēniem. Lai šāds darbs norisinātos, ir jāiet caur otro kungu, lai gan skolēns, gan skolotāja zinātu, cik gatavs noslēguma darbam ir skolēns. Kad skolotāja ir pārliecināta, ka skolēns ir gatavs tēmas noslēguma darbam, skolotāja to uzdod. Darbā tiek iekļauti uzdevumi, kas tika apspriesti vai rēķināti mācību stundās. Skolotājs nedrīkst salīdzināt skolēnu vērtējumus.

Ceturtais kungs jeb ceturtais vērtēšanas princips ir process, kā vērtē skolēnu. Tajā tiek vērtēts tikai tas, ko bērni un skolēni apgūst mācību procesā. Vērtējot skolotājs ņem vērā tikai skolēna zināšanas par attiecīgo tēmu. Vērā netiek ņemta skolēna uzvedība, sasniegumi, acu skaistums, paša skolēna vērtība un citi subjektīvie faktori.

Pēc iepazīšanās ar četriem kungiem Mārtiņš jutās labāk par kontroldarbiem, jo tagad viņš zina, ka kontroldarbi nenosaka viņa vērtību. Viņš spēj novērtēt, ka darbs, ko viņš veic ir tikai viņa labklājībai un izaugsmei. Mārtiņš dodotos uz nākamo testu izvērtēja, cik satrauktam viņam ir jābūt, un saprata, ka šis tests ir gluži kā otrais kungs, kurš tikai pārbauda, cik daudz viņš jau ir iemācījies. Saņēmis atpakaļ rezultātus, viņš saprata, kas vēl ir jāuzzina līdz brīdim, kad satiks trešo kungu. Īsumā - Mārtiņš tika izārstēts.

Ja arī tev ir grūtības kā Mārtiņam, tad iepazīsties ar četriem kungiem jeb četriem vērtēšanas principiem, un var jau būt, ka arī tev skats uz kontroldarbiem un atzīmēm mainīsies!